Tisková zpráva STEM/MARK, kontakt: Radek Pileček, pilecek@stemmark.cz, tel.: 734 832 682

V Praze, 3. září 2024

Obhájí bývalí prezidentští kandidáti své senátní mandáty?

Kdo jsou jejich hlavní rivalové?

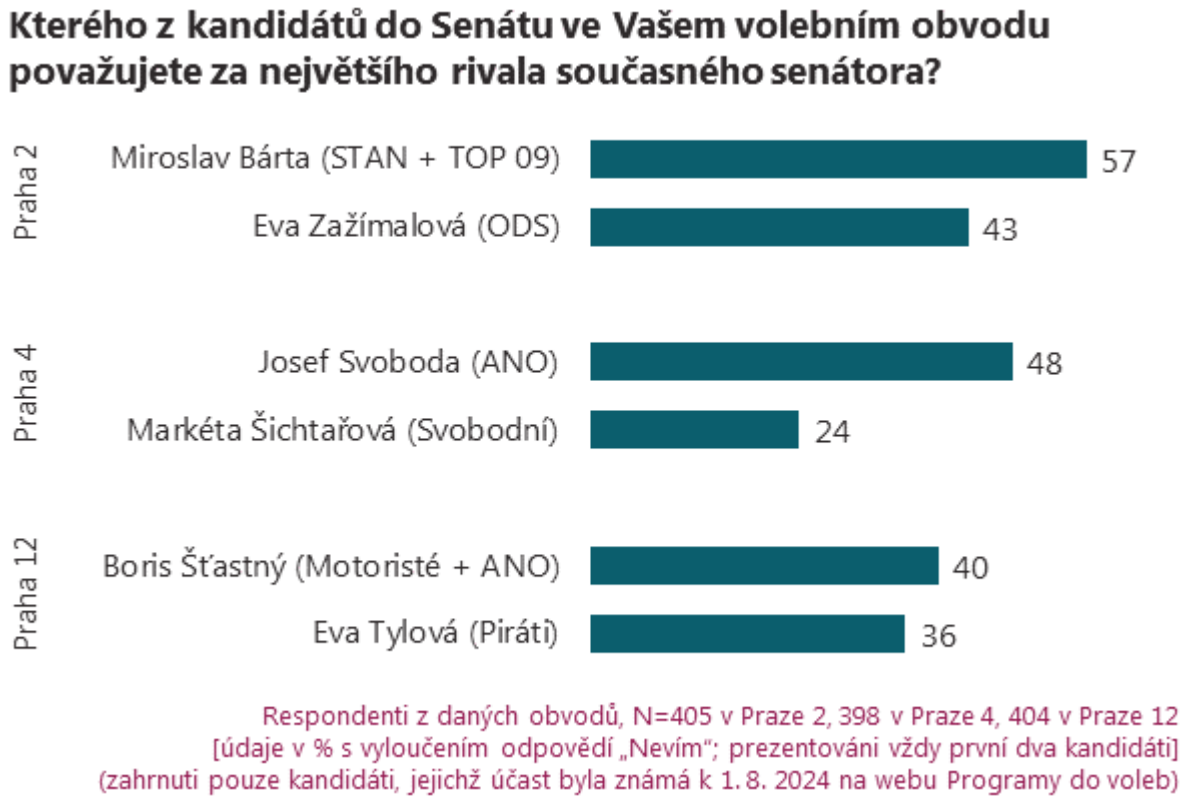
Senátní volby dlouhodobě českou veřejnost příliš nezajímají. Druhého kola se většinou účastní méně než 1/5 oprávněných voličů. Aktuální šetření výzkumné agentury STEM/MARK ukázalo, že v některých obvodech v Praze, kde obhajují své mandáty bývalí prezidentští kandidáti, by letos druhé kolo ani nemuselo být potřeba. Tomu by chtěli zabránit jejich vyzývatelé. V Praze 12 například lidé za největšího Fischerova soupeře považují protivládního Borise Šťastného.

Kdo jsou největší favorité senátních voleb v obvodech Praha 2, Praha 4 a Praha 12 nejspíše nikoho nepřekvapí. Pavel Fischer disponuje podle šetření STEM/MARK volebními preferencemi 37 %, Jiří Drahoš rovněž 37 % a Marek Hilšer 30 %. Všichni jsou ve svých obvodech bezpečně ve vedení. Do hry ale ještě vstoupí dosud nerozhodnutí voliči, kteří tvoří přibližně třetinu potenciálního elektorátu. Stávající senátoři tak sice teoreticky mohou obhájit své mandáty již v 1. kole, na druhou stranu však kvůli mnoha nerozhodnutým voličům stále nemají vůbec nic jisté.

V otázce na největšího rivala Marka Hilšera uvedlo 57 % pravděpodobných voličů v rámci senátního obvodu Praha 2 Miroslava Bártu (STAN + TOP 09). V Praze 4 označila téměř polovina dotázaných za hlavního Drahošova protivníka Josefa Svobodu (ANO). Pozici Pavla Fischera má dle respondentů největší šanci ohrozit kandidát Motoristů Boris Šťastný, který jde do voleb i s podporou hnutí ANO.

Více než 1/3 dotázaných ještě zmiňuje v obvodě Praha 2 Evu Zažímalovou (ODS) a v obvodě Praha 12 Evu Tylovou (Piráti). Jiní protikandidáti nejsou považováni za soupeře stávajících senátorů ani u čtvrtiny respondentů.

Eva Zažímalová se těší vyšší podpoře mezi důchodci a zejména u voličů s větším zájmem o politiku. Eva Tylová si sice stojí velmi dobře u mladých voličů pod 30 let, ale ani to jí k výraznějšímu úspěchu nejspíše stačit nebude. Šťastný má naopak největší podporu mezi méně vzdělanými muži. *„Důležitá je i jeho nadprůměrná podpora mezi staršími lidmi, kteří deklarují vyšší ochotu k volbám přijít,"* dodává analytik STEM/MARK Radek Pileček klíčový faktor, proč by právě Šťastný mohl do 2. kola proklouznout.

Respondenti z daných obvodů, N=405 v Praze 2, 398 v Praze 4, 404 v Praze 12
[údaje v % s vyloučením odpovědí „Nevím"; prezentováni vždy první dva kandidáti]
(zahrnuti pouze kandidáti, jejichž účast byla známá k 1. 8. 2024 na webu Programy do voleb)

Tři čtvrtiny (76 %) voličů v Praze 4 ví, že byl Jiří Drahoš kdysi prezidentským kandidátem. U Marka Hilšera je s jeho dřívější kandidaturou na prezidenta obeznámeno 71 % voličů z Prahy 2. V případě Pavla Fischera je tento podíl v Praze 12 roven 65 %. Více než polovina (přesněji 55 %) respondentů se domnívá, že všem třem dřívější prezidentská kandidatura pomáhá v boji o post senátora. Umožnila jim zejména výraznou medializaci a dostala je do povědomí široké veřejnosti. Bez jakýchkoliv problémů zvítězili v senátních volbách roku 2018.

Osobnost kandidáta je pro lidi důležitější než to, která strana ho nominovala

Při výběru podpořeného kandidáta do Senátu je pro voliče nejdůležitější kandidát jako takový, jeho osobnost (59 %) a politické zkušenosti (51 %). Relativně velký důraz lidé kladou také na případný volební program (42 %) a skutečnost, zda kandiduje s nějakými konkrétními cíli. Fakt, která z politických stran jej jako kandidáta do Senátu nominovala, se naopak mezi nejdůležitější atributy neřadí a mezi trojici nejvýznamnějších vlivů při rozhodování ji zařadilo jen 37 % dotázaných. Pro lidi, kteří se o politiku příliš nezajímají, bývá mnohdy zásadní již pouhé doporučení rodiny a přátel (nebo partnera/partnerky). To se týká hlavně mladých žen.

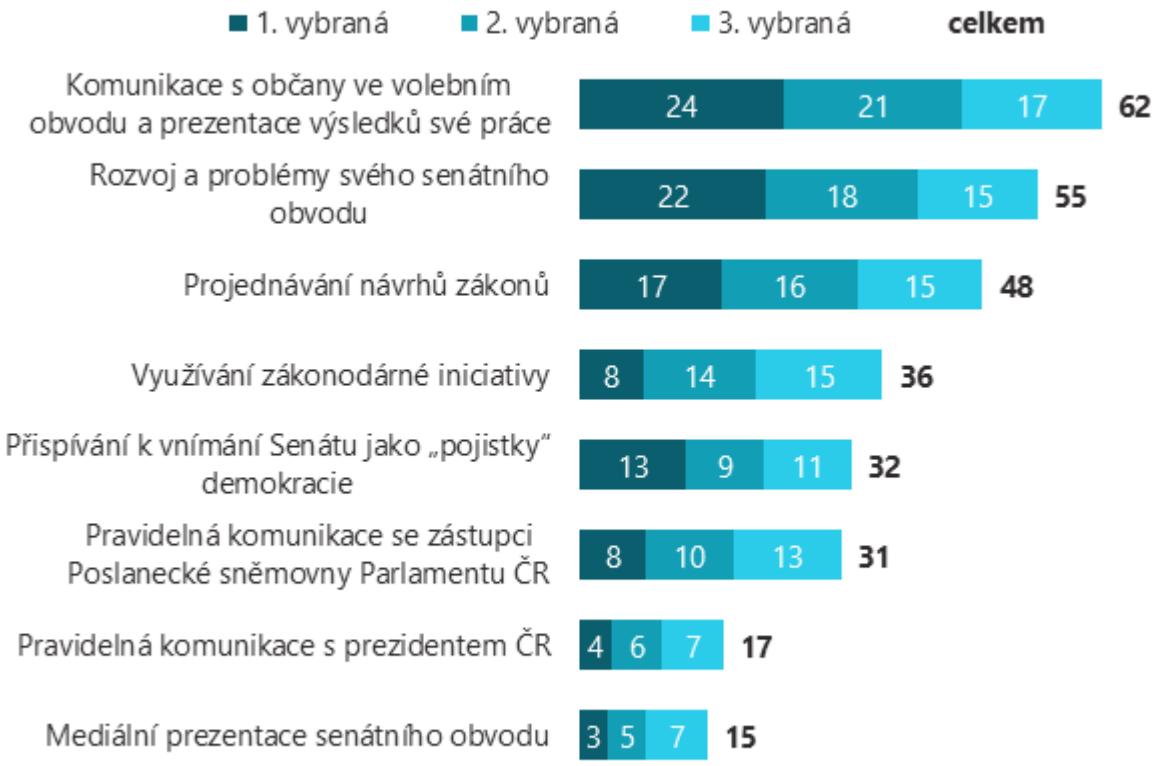

Průzkum dále zjišťoval, odkud voliči čerpají informace o jednotlivých kandidátech. Vůbec nejčastěji se jedná o online zpravodajství (57 %), které předčilo tradiční média jako televizi (51 %) nebo tisk (24 %). Více než třetina obyvatel analyzovaných pražských obvodů zařadila mezi často využívané zdroje informací také sociální sítě. *„Podle očekávání jsou sociální sítě uváděny mezi hlavními zdroji informací o kandidátech spíše u mladších lidí, nicméně i v rámci seniorů nad 60 let je označilo více než 25 %,*" doplňuje analytik Radek Pileček.

Senátor by měl být spíše zástupcem regionu než zákonodárcem

Ideální senátor by se měl podle názoru voličů soustředit zejména na komunikaci s občany ve svém volebním obvodu a prezentaci výsledků své práce. Důležitý je zároveň zájem senátora o rozvoj a případné řešení problémů příslušného senátního obvodu. *„Z výzkumu jasně vyplývá, že senátor by měl být primárně zástupcem daného regionu. Role zákonodárce je v očích veřejnosti až druhořadá,*" říká Radek Pileček ze STEM/MARK s tím, že pokud by šetření probíhalo ve venkovských oblastech, byl by důraz na region pravděpodobně ještě silnější než v Praze.

Na které oblasti by se měl zvolený senátor/senátorka přednostně soustředit?

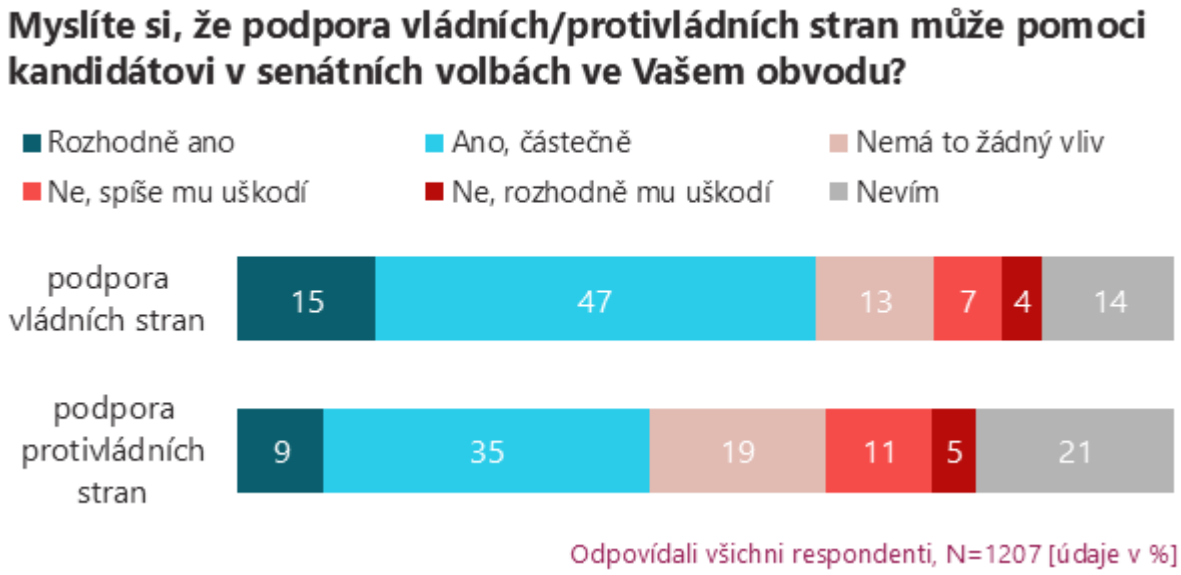
Odpovídali všichni respondenti, N=1207 [údaje v %]
(z nabídky oblastí vybírány 3 možnosti v pořadí podle důležitosti)

Přestože se činnosti jako projednávání návrhů zákonů a využívání zákonodárné iniciativy nenachází na úplném vrcholu toho, na co by se měli podle voličů senátoři přednostně soustředit, porozumění zákonům a legislativnímu procesu od zvoleného senátora lidé automaticky očekávají. Ideálně by se měl senátor rovněž dostatečně orientovat v celorepublikových tématech, mít pozitivní osobní vztah ke svému senátnímu obvodu, silné etické zásady a být majetkově transparentní. Podle respondentů například není až tak nutné, aby rozuměl zahraniční politice ani aby se v politice pohyboval již delší dobu, i když je to samozřejmě výhodou.

Podpora politických stran (vládních i protivládních) je pro kandidáty přínosem

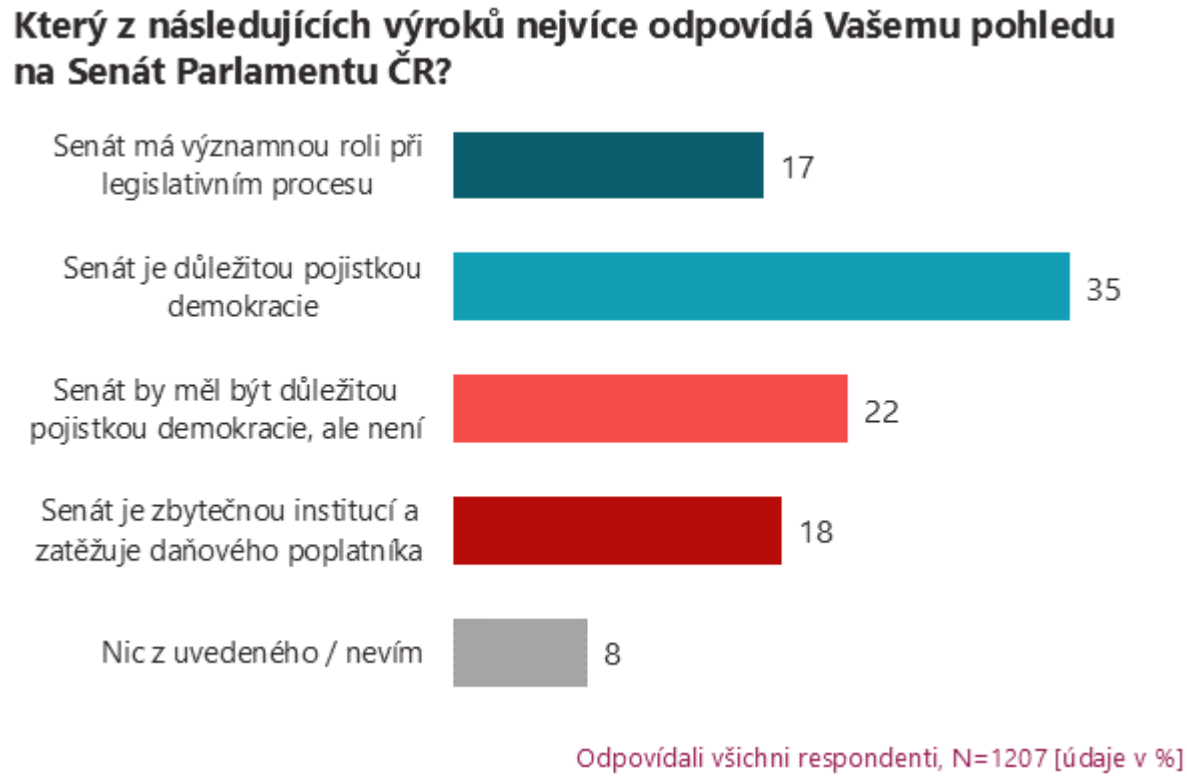
Přibližně 3 z 5 dotázaných obyvatel Prahy se domnívají, že podpora od vládních stran může pomoci kandidátovi v senátních volbách, přičemž 11 % si myslí, že mu naopak může spíše uškodit. Trochu hůře vyznívají odpovědi související s potenciální podporou protivládních stran, ale i zde převažují kladné názory – 44 % takovou podporu u kandidáta do Senátu považuje za pozitivní přínos, 16 % za negativní. Dvě pětiny pak nemají jednoznačný názor, případně tomu nepřisuzují žádný vliv.

V základu se ukazuje, že v podstatě jakákoliv podpora politických stran může kandidátovi přinést hlasy, zatímco jako odrazující prvek ji vidí málokdo. V kontextu toho, jak moc bývá většinou Praha ve volbách nakloněna současným provládním směrem, se dalo očekávat, že rozdíl mezi dopadem podpory vládních vs. protivládních stran bude ještě větší, ale výsledky průzkumu to nepotvrzují.

Podle pětiny dotázaných je Senát k ničemu a pouze zatěžuje daňového poplatníka

V závěru dotazníku zazněla otázka na to, který z výroků nejlépe odpovídá pohledu respondenta na Senát Parlamentu ČR. Zhruba 4 ze 7 oslovených v něm spatřují důležitou pojistku demokracie, ale podstatná část z nich zpochybňuje, že by tuto funkci plnil. Necelá pětina (18 %) dotázaných Senát označila za zbytečnou instituci zatěžující daňového poplatníka. Lze předpokládat, že kdyby šetření probíhalo napříč celým Českem, byl by podíl této varianty odpovědi ještě vyšší než u respondentů z Prahy.

Jednoznačně pozitivnější pohled na Senát jako instituci mají vysokoškolsky vzdělaní a mladší lidé. Zatímco věková skupina pod 30 let o něm hovoří jako o pojistce demokracie, lidé ve věku 30 až 45 let nadprůměrně oceňují jeho významnou roli v rámci legislativního procesu. Velmi negativně vidí Senát pravděpodobní voliči některých protivládních kandidátů, například Borise Šťastného v Praze 12 nebo Josefa Svobody v Praze 4.

Výzkumu agentury STEM/MARK uskutečněného prostřednictvím kombinace online (na Českém národním panelu) a telefonického dotazování se zúčastnilo celkem 1 207 respondentů (z toho 405 s bydlištěm v senátním obvodu Praha 2, 398 v obvodu Praha 4 a 404 v obvodu Praha 12), kteří nevylučují účast v senátních volbách a reprezentují dospělou populaci vybraných území proporčně podle pohlaví, věku a nejvyššího dosaženého vzdělání. Šetření probíhalo v termínu od 1. srpna do 14. srpna 2024.

Metodická poznámka: Do výzkumu byli zahrnuti pouze kandidáti, jejichž účast byla známá k 1. 8. 2024 (začátek sběru dat) na webu Programy do voleb. S ohledem na tuto skutečnost chyběla při dotazování jména trojice kandidátů – Eva Kislingerová a Bronislav Poul v Praze 2 a Petr Štěpánek v Praze 4.

Odkaz: https://stemmark.cz/obhaji-byvali-prezidentsti-kandidati-sve-senatni-mandaty-kdo-jsou-jejich-hlavni-rivalove/